

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 26.11.1982, sp. zn. 6 Cz 76/82, ECLI:CZ:NS:1982:6.CZ.76.1982.1

Číslo: 11/1984

Právní věta: Jen ze skutečnosti, že účastník nepodal ihned po uplynutí třiceti dnů od podání návrhu na zahájení rozhodčího řízení návrh, aby spor byl postoupen k projednávání soudu, když nebyl ani schválen smír ani nebylo vydáno rozhodnutí (§ 212 odst. 2 zák. práce), nevyplývá, že v zahájeném řízení řádně nepokračuje a že promlčecí doba běží (§ 261 odst. 3 zák. práce)

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 26.11.1982

Spisová značka: 6 Cz 76/82

Číslo rozhodnutí: 11

Číslo sešitu: 2-3

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Přezkum správních rozhodnutí, Řízení před soudem

Předpisy: 65/1965 Sb. § 212 ods. 1
§ 212 ods. 2
§ 261
§ 263 ods. 1
§ 265 ods. 1 42/1975 Sb. § 15 ods. 1

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Žalující organizace se žalobou domáhala vůči žalovanému, který je vedoucím provozně technického úseku oblastního střediska, náhrady škody ve výši 6818 Kčs s přísl. s odůvodněním, že škoda vznikla ztrátou osciloskopu č. 1576. Ztráta byla údajně zjištěna při inventarizaci základních prostředků 10. 10. 1978.

Při jednání u soudu 6. 11. 1979 pracovník jednající za žalující organizaci prohlásil, že na středisku žalující organizace je zřízena rozhodčí komise. Okresní soud v Ostravě proto usnesením ze 6. 11. 1979 č. j. 26 C 433/79-9 řízení zastavil s tím, že po právní moci tohoto usnesení bude věc postoupena rozhodčí komisi oblastního střediska n. p. T. v O. V odůvodnění poukázal na ustanovení § 207 a § 208 odst. 1 zák. práce.

Protože rozhodčí komise o návrhu nerozhodla, ani neschválila smír, byla věc z podnětu organizace předložena soudu. Okresní soud v Ostravě vrátil věc rozhodčí komisi s pokynem, aby byl připojen návrh organizace na postoupení. Dne 1. 4. 1980 zaslala rozhodčí komise opětovně věc soudu a zároveň připojila návrh organizace na postoupení věci soudu.

Při soudním jednání 23. 9. 1980 vznesl žalovaný námitku promlčení. Okresní soud v Ostravě rozsudkem zamítl žalobu z důvodu promlčení nároku. V odůvodnění poukázal na ustanovení § 261 odst. 3 zák. práce s tím, že žalobce uplatnil u soudu nárok včas, a proto až do postoupení sporu rozhodčí komisi došlo ke stavění lhůty. V průběhu rozhodčího řízení však přestože rozhodčí komise byla nečinná, podala žalující organizace návrh na postoupení sporu soudu až po půl roce, což nelze považovat za řádné pokračování v řízení. Promlčecí doba se proto nestavěla. Podle názoru soudu prvního stupně dochází v rozhodčím řízení ke stavění běhu promlčecí lhůty pouze po dobu 30 dnů, takže v rozmezí do postoupení sporu soudu se v projednávané věci nárok promlčel.

K odvolání žalující organizace krajský soud v Ostravě rozsudek soudu prvního stupně potvrdil. Odkázal na skutkové zjištění i právní názor soudu prvního stupně a dodal, že organizace musí nejen uplatnit nárok před uplynutím promlčecí lhůty, ale musí také v zahájeném řízení řádně pokračovat, aby se nárok nepromlčel. Z hlediska řádného pokračování v řízení nelze podle názoru odvolacího soudu ztotožňovat řízení před rozhodčí komisí a řízení před soudy, protože pro rozhodčí komisi platí lhůta 30 dnů podle ustanovení § 212 odst. 1 zák. práce. Pokud tedy některý z účastníků nepodá po třiceti dnech návrh na postoupení sporu soudu, nic sice nebrání komisi, aby i po uplynutí této lhůty rozhodla, ale z hlediska řádného pokračování v řízení promlčecí lhůta běží, takže ještě před rozhodnutím komise se může nárok promlčet. U soudu je situace jiná, protože soud je podle ustanovení § 101 odst. 2 o. s. ř. povinen v zahájeném řízení pokračovat i v případě nečinnosti účastníků a není stanovena žádná lhůta pro vyřízení věci. Opačný názor na řádné pokračování v řízení by podle názoru odvolacího soudu znamenal vnesení chaosu do právních vztahů mezi organizací a pracovníky.

Nejvyšší soud ČSR rozhodl o stížnosti pro porušení zákona, kterou podal generální prokurátor ČSR tak, že uvedenými rozsudky soudů obou stupňů byl porušen zákon.

Z odůvodnění:

Podle ustanovení § 212 odst. 1 zák. práce a podle stejného znění ustanovení § 15 odst. 1 vyhlášky č. 42/1975 Sb. /1/ o projednávání a rozhodování pracovních sporů rozhodčími komisemi je rozhodčí řízení bezvýsledné, jestliže proti rozhodnutí komise byly podány ve stanovené lhůtě námitky nebo jestliže účastník sporu navrhl, aby spor byl postoupen k dalšímu projednávání soudu, protože do 30 dnů od podání návrhu na zahájení rozhodčího řízení nebyl v něm ani schválen smír, ani nebylo vydáno rozhodnutí.

Aby nedošlo k promlčení nároku na náhradu škody, je třeba jej uplatnit u rozhodčí komise nebo u soudu ve stanovené lhůtě, přičemž pokud není stanoveno jinak, činí lhůta k uplatnění peněžitých nároků jeden rok (§ 261 odst. 1 a § 263 odst. 1 zák. práce).

Podle tvrzení žalující organizace byla škoda v této věci zjištěna při inventuře základních prostředků skončené dne 10. 10. 1978. Poněvadž nárok byl uplatněn u soudu dne 5. 10. 1979, byla lhůta k jeho uplatnění zachována (§ 265 odst. 1 zák. práce).

Včasné uplatnění nároku na náhradu škody způsobuje, že po dobu řízení neběží promlčecí doba. Tento účinek v daném případě mohl nastat jenom za předpokladu, že žalující organizace v zahájeném řízení řádně pokračovala (§ 261 odst. 3 zák. práce). Na to, že by v daném případě v řízení řádně nepokračovala, nelze usoudit jen ze skutečnosti, že nepodala ihned po uplynutí třicetidenní lhůty, během níž rozhodčí orgán věc nerozhodl ani neschválil smír, návrh na postoupení sporu soudu. Z ustanovení § 212 odst. 1 zák. práce a § 15 odst. 1 vyhlášky č. 42/1975 Sb. totiž vyplývá pouze právo a nikoliv povinnost organizace navrhnout po bezvýsledném uplynutí zmíněné lhůty postoupení sporu soudu. Nelze proto uplynutí této lhůty bez dalšího spojovat s pokračováním běhu promlčecí doby, jak dovodily nesprávně soudy obou stupňů v této věci. Také ustanovení § 7 odst. 1 a § 10 odst. 3 citované

vyhlášky vychází z toho, že rozhodčí řízení by mělo zpravidla skončit do třiceti dnů od jeho zahájení, že však v odůvodněných případech může rozhodčí komise rozhodnout nebo schválit smír i po uplynutí této lhůty, zejména když skončení rozhodčího řízení brání překážka pouze přechodného rázu.

K posouzení toho, zda v daném případě žalující organizace řádně pokračovala v započatém rozhodčím řízení, bude třeba objasnit, kdy vlastně okresní soud v Ostravě po právní moci usnesení ze 6. 11. 1979 c. j. 26 C 433/79-9 postoupil věc rozhodčí komisi ve smyslu tohoto usnesení a kdy bylo zahájeno rozhodčí řízení (§ 5 vyhlášky č. 42/1975 Sb.). Ze zprávy ZV ROH n. p. T. v L. z 2. 1. 1980 vyplývá, že tomuto závodnímu výboru došel tiskopis, který byl 3. 1. 1980 soudu vrácen. Zda se tímto tiskopisem míní usnesení ze 6. 11. 1979, není z uvedeného přípisu patrné. Z obsahu soudního spisu pak nelze zjistit, kdy soud odeslal věc příslušné rozhodčí komisi. V tomto směru bude třeba řízení doplnit výsledkem tehdejšího předsedy rozhodčí komise, popřípadě provedením důkazu z dokumentace rozhodčí komise. Dále bude třeba zjistit, zda (popřípadě kdy) se organizace dověděla o tom, že na základě usnesení soudu ze 6. 11. 1979 byl návrh postoupen rozhodčí komisi, a zda jí byla známa překážka, která bránila rozhodčí komisi spor rozhodnout, zejména pokud jde o onemocnění žalovaného. Dále bude třeba objasnit, jak dlouho trvala tato překážka a kdy se organizace dověděla o tom, že odpadla. Rovněž bude nutno zjistit, zda se organizace dotazovala u rozhodčího orgánu, proč se v řízení nepokračuje, zda se vyřízení sporu domáhala a jakým způsobem, zda byla rozhodčí komise po celou dobu nečinná nebo zda ve věci jednala, ale nemohla vydat rozhodnutí pro dlouhodobé onemocnění žalovaného, jak se to uvádí ve zprávě rozhodčí komise.

Odvolačím soudu lze přisvědčit v tom, že soudní řízení se od rozhodčího řízení liší, neboť v zahájeném soudním řízení řádně pokračuje i ten účastník, který sice nevyvíjí součinnost se soudem, avšak svými úkony nebrání průběhu řízení a jeho skončení soudním rozhodnutím (§ 100 odst. 1, věta první, a § 101 odst. 2 o. s. ř.). 2) Odlišnost rozhodčího řízení spočívá v tom, že účastník řízení má právo navrhnout postoupení věci soudu, jakmile rozhodčí orgán do třiceti dnů neschválil smír ani o věci nerozhodl. Je proto třeba zkoumat okolnosti každého jednotlivého případu a v projednávané věci pak podle hledisek výše uvedených. Teprve po doplnění řízení ve směrech v tomto rozsudku naznačených bude možné dospět ke spolehlivému závěru v tom, zda organizace řádně pokračovala či nepokračovala v řízení.

V projednávané věci tedy soudy obou stupňů zaujaly v otázce promlčení nesprávný právní názor, čímž porušily zákon v ustanoveních § 212 odst. 1 a 2, § 261 odst. 1 a 3 a § 263 odst. 1 zák. práce i § 15 odst. 1 a 2 vyhlášky č. 42/1975 Sb.

1) nyní ve znění vyhlášky č. 25/1983 Sb.

2) Viz rozhodnutí uveřejněné pod č. 32/1978 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek.